

Chřipka – podceňované onemocnění

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ
SPOLEČNOST ČLS JEP

Tisková konference MZ, 21. prosince 2017, Praha

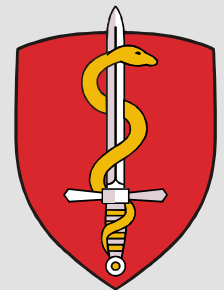
Chlíbek Roman

Katedra epidemiologie

Fakulta vojenského zdravotnictví UO

Česká vakcinologická společnost ČLS JEP

Hradec Králové

Co by měl každý o chřipce vědět?

Co je to chřipka

- Akutní virové horečnaté onemocnění
- Inkubační doba 1-4 dny
- Komplikace, úmrtí (6/100 tisíc u <65 let; 44/100 tisíc u 65-74 let; 224/100 tisíc u > 75 let)

Jak se šíří

- Kašlem, kýčáním, mluvením: 100-1000 virionů
- 1 den před a 5-7 dnů po (děti déle)
- Do 2 metrů (1,5-1,8 m), v prachu přežívá 2 týdny

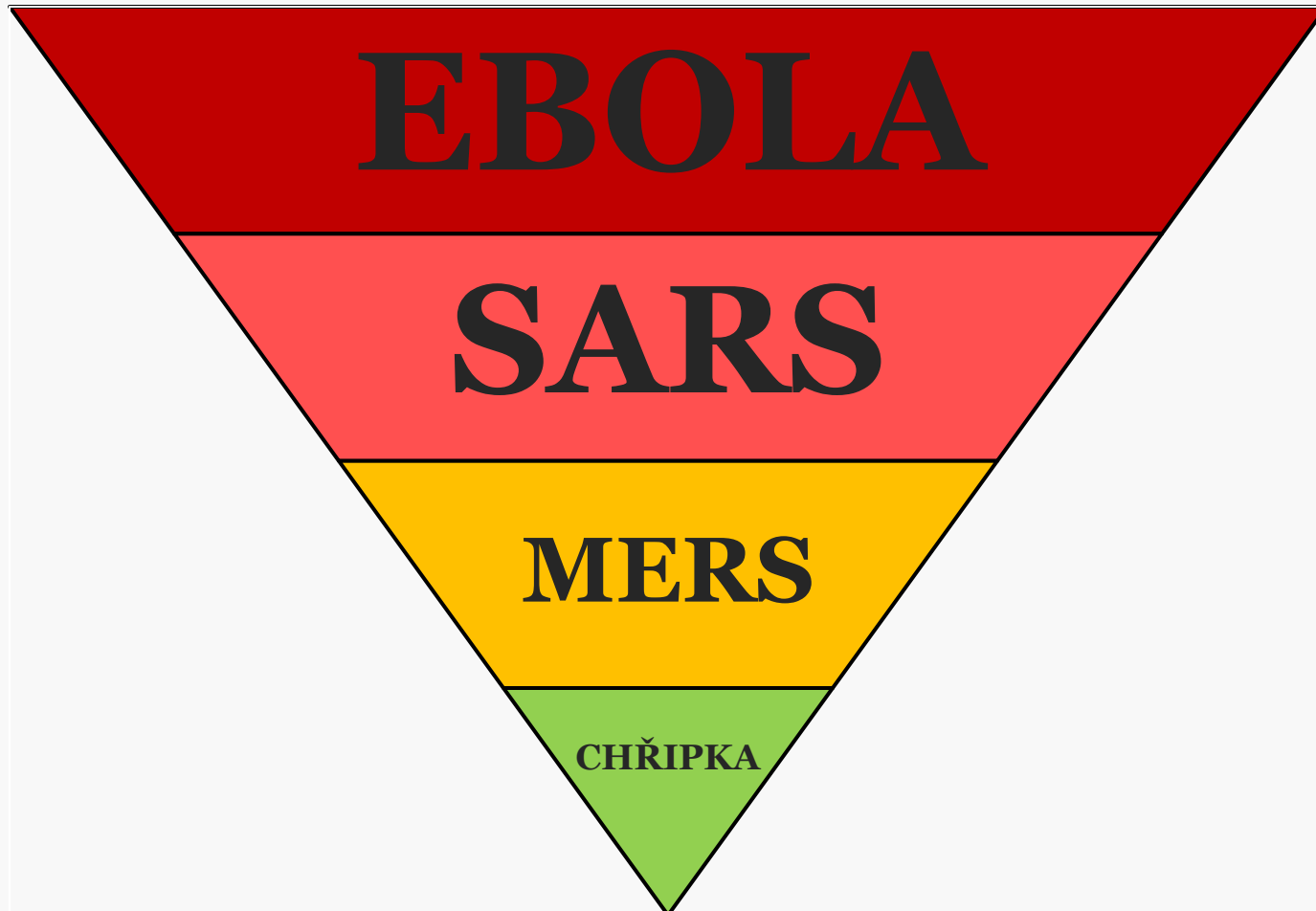
Kdo je v riziku

- Malé děti (< 5 let), senioři (65+)
- Těhotné ženy, chronicky nemocní lidé
- Kuřáci, obézní lidé, institucionalizované osoby

Jak se mohu chránit

- Minimalizovat kontakt s nemocným
- Nesdílet nádobí, ručníky, mytí rukou mýdlem (20s)
- Očkování

Obavy z onemocnění

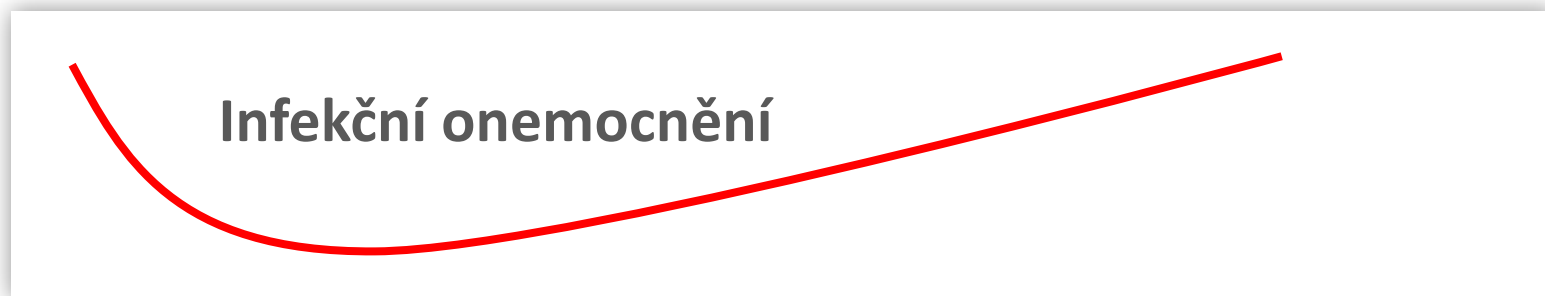
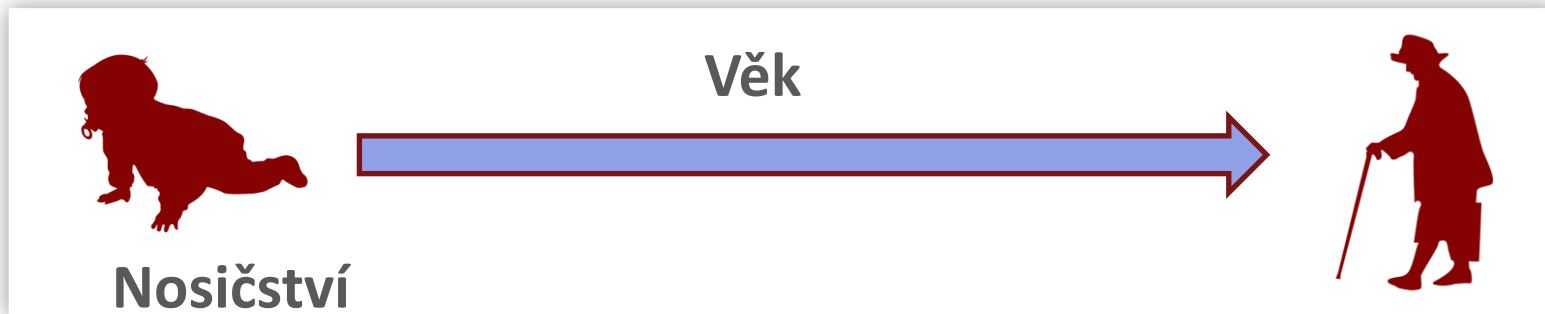

Epidemiologie - závažnost

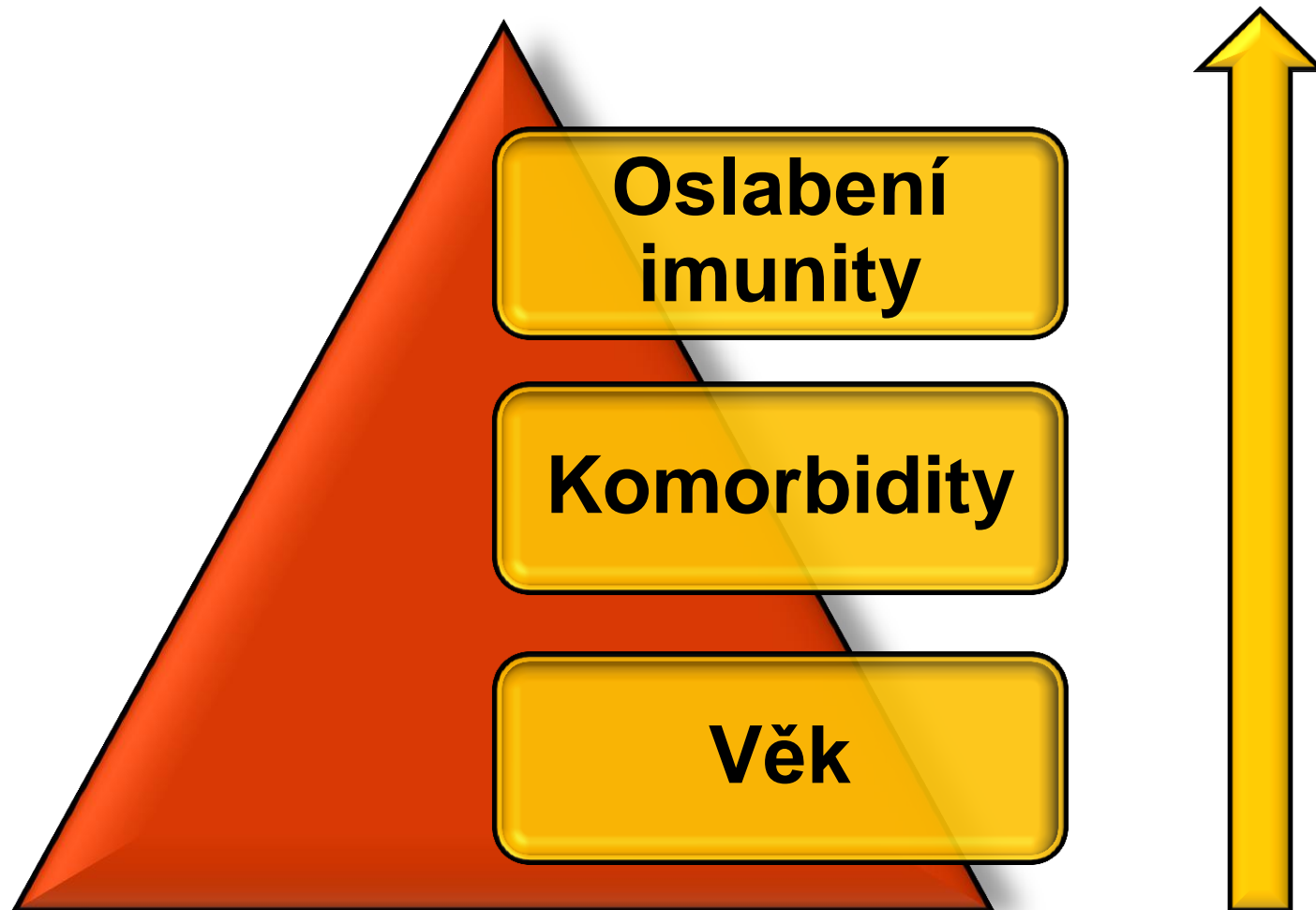
	Výskyt	Případy	Úmrtí	Letalita	Očkování
EBOLA	Sierra Leone Libérie Guinea	28 109	11 305	40,2 %	NE
SARS	Kanada, Singapur, Čína Vietnam	8 090	774	9,6 %	NE
MERS	J-V Asie Blízký východ	1 493	527	35,3 %	NE
Chřipka	Celý svět	3-5 mil rok	290-650 tisíc/rok	8-10 %	ANO

Věk, infekční onemocnění a schopnost imunitní odpovědi

Age

3 faktory ovlivňující nárůst rizika závažného průběhu chřipky

Rodinné očkování proti chřipce

- **Malé děti** – *spouštěči* epidemie
 - nejzávažnější průběh
 - nejvyšší nemocnost (2 191/100tisíc vs 131/100 tisíc celk.)
- **Školní děti** – *šířitelé* v populaci
 - 2. nejvyšší nemocnost
 - těsné kontakty v kolektivu, limitované hygienické návyky
- **Rodiče** – nejvíce nemocných
 - kontakt s dětmi (až 2x déle vylučují)
 - kontakt s dětmi < 6 měsíců
 - největší ekonomická ztráta pro rodinu
- **Prarodiče** – nejvíce úmrtí
 - nejvíce komplikací, 60 x vyšší riziko úmrtí
 - 75 -90 % zemřelých na chřipku a komplikace ve věku 65+

Nejčastěji onemocní děti
Nejčastěji umírají senioři

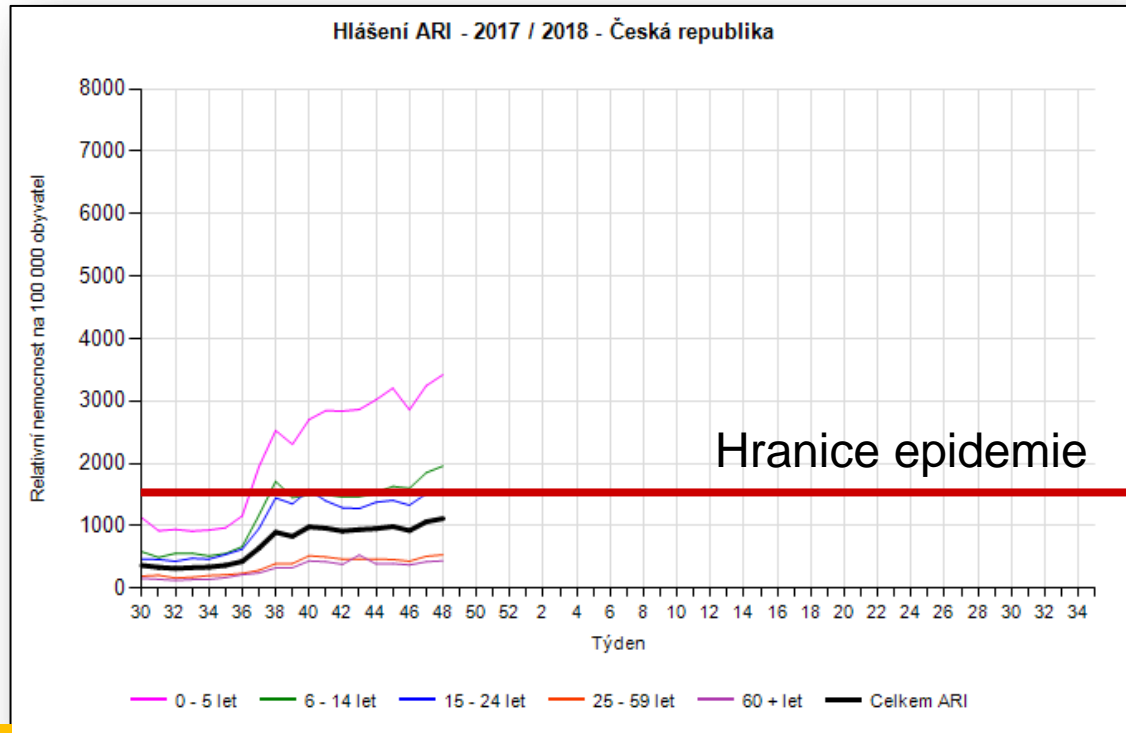
Proočkovanosť v ČR
5 – 6 %
(dop. min. 22%,
50% během pandémie)

Rada Evropské komise :

- 75 % proočkovanosť seniorů
- 75 % proočkovanosť „rizikových skupin“

Zapomněli jste na očkování proti chřipce – ještě není pozdě

- Situace v ČR je stále klidná
- Brzký nástup epidemie jako vloni není pravděpodobný
- Zvýšený výskyt pouze mezi dětmi
- Cirkulace subtypů A/H3N2 a chřipky B

Složení 2017/2018

- 1) A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09 – varianta **NOVÝ**
- 2) A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2) – varianta
- 3) B/Brisbane/60/2008 – varianta
- 4) B/Phuket/3073/2013 – varianta

ČVS doporučuje použití tetravalentní vakcíny z důvodu širší ochrany a možnosti zvýšení celkové účinnosti

Hrazené očkování proti chřipce a pneumokokům

- **Hrazená péče dle Zákona č. 48/1997 Sb.**
- **Chřipka**
 - Zdravotní – osoby po splenektomii, transplantaci krvetvorných bb, chronické farmakologicky řešené onemocnění srdce, cév, dýchacích cest, ledvin, DM
 - Od 1.1. 2018 rozšířeno o další indikace
 - Ostatní – osoby >65 let, osoby v LDN, DS, DOZP
- **Pneumokoky**
 - Od 1.9. 2015 – hrazené očkování proti pneumokokům pro osoby 65+
 - Od 1.1. 2018 – rozšířeno o zdravotní indikace a hrazena dražší konjugovaná vakcína

Novela zákona 48/1997 Sb.

Indikace k úhradě očkování proti IMO, IPO, Hib, chřipce

- Porušená nebo zaniklá funkce sleziny (hyposplenismus/asplenie)
- Autologní nebo allogenní transplantace kmenových hemopoetických buněk
- Závažné primární nebo sekundární imunodeficity, vyžadující dispenzarizaci na specializovaném pracovišti
- Prodělaná invazivní meningokoková nebo invazivní pneumokoková infekce

Doporučení NIKO, ČVS

NIKO, 11.7. 2011

ČVS, 23.10. 2013

Doporučený postup pro očkování proti sezónní chřipce

V České republice probíhá očkování proti sezónní chřipce jako nepovinné, dobrovolné očkování. Národní imunizační komise (NIKO) na základě dat surveillance v ČR a dle postupu v ostatních zemích doporučuje následující vakcinační strategii pro Českou republiku:

Očkování je určeno pro osoby, u kterých je žádoucí snížit pravděpodobnost chřipkové infekce s možnými přidruženými komplikacemi. Vakcinace se zvláště doporučuje osobám s chronickým onemocněním, u nichž onemocnění chřipkou obvykle vede ke zhoršení jejich základního onemocnění, a osobám, u nichž existuje vysoké riziko výskytu komplikací po onemocnění chřipkou.

Na základě odborných analýz a diskuse o situaci v Evropě je doporučeno každoroční očkování proti chřipce u těchto dvou skupin populace:

1. starší osoby – věková skupina osob ve věku 65 let a více,
2. osoby jakéhokoli věku (včetně dětí) s chronickým stavem, zahrnujícím následující kategorie nemocí:

- chronická onemocnění dýchacího systému včetně diagnózy asthma bronchiale,
- chronická onemocnění srdce a cév,
- chronická onemocnění ledvin a jater,
- chronická metabolická onemocnění včetně diabetu¹,
- osoby s nedostatečností imunitního systému (vrozenou nebo získanou),
- osoby s poruchou funkce průdušek a plic (tj. včetně poruch respiračních funkcí po poranění mozku, míchy, v důsledku křečových stavů nebo dalších neurologických či svalových poruch).

V těchto případech je očkování včetně očkovací látky hrazeno z prostředků zdravotního pojištění na základě znění zákona č. 48/1997 Sb.

Vakcinace proti chřipce je dále doporučována:

- těhotným ženám v kterékoli fázi těhotenství a ženám, které plánují těhotenství během chřipkové sezóny,
- osobám, které zvyšují možnost nákazy rizikových skupin uvedených v předchozím odstavci. Patří mezi ně zejména:

- osoby, které o rizikové osoby pečují (zdravotníci a sociální pracovníci),
- osoby, které žijí s rizikovými osobami v domácnosti,
- osoby, které jsou v kontaktu s rizikovými osobami (zaměstnanci pošt, obchodů, služeb, pracovníci ve školství, dopravě,...)

Uvedený přehled v žádném případě neznámá, že by vakcinace jiných rizikových skupin či zdravých osob neměla být zvažována nebo prováděna. Význam výše uvedeného přehledu spočívá v tom, že odborné argumenty pro očkování těchto skupin převyšují nad očkováním ostatních. V některých zemích je recentně doporučováno univerzální očkování všech dětí, a to vzhledem k závažnosti chřipkového onemocnění v nejnižším věku.

Obecně se doporučuje zaměstnavatelům, aby nabídli možnost zvýhodněného či bezplatného očkování proti chřipce svým zaměstnancům, neboť je to pro všechny výhodné jak ze zdravotního, tak i ekonomického hlediska. Očkování zdravotníků má význam též z důvodu zajištění bezpečnosti pacientů a snížení rizika nosokomiální nákazy chřipkou.

Vzhledem k poklesu hladin ochranných protilátek a průběžně probíhající změně cirkulujících kmenů je třeba každoroční přeočkování proti chřipce jednou dávkou vakcíny. Dvoudávkové schéma se týká všech dětí očkových poprvé zpravidla před zahájením pravidelné docházky do kolektivního zařízení, kde se nepřepokládá že se dosud setkaly s chřipkou.

¹ Za diabetés pro účely doporučení vakcinace proti sezónní chřipce se považuje diabetés farmakologicky léčený

65+ let

chronici

těhotné

zdravotníci

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ
SPOLEČNOST ČLS JEP

Doporučení České vakcinologické společnosti pro očkování
dětí proti chřipce

23. října 2013

Každoroční očkování dětí s
rizikovými faktory
Vysoké riziko pro zdravé děti
do 5 let věku

av) predisponujícími k závažnějšímu průběhu chřipky. Kromě dětí s rizikovými faktory věku jsou v největším riziku vzniku komplikací a závažného průběhu chřipky děti do 60 bez ohledu na jejich zdravotní stav. K závažnému průběhu chřipky může dojít i u zcela

K očkování dětí od 6 měsíců věku jsou k dispozici registrované subjednotkové nebo štěpené povídacího složení pro danou chřipkovou sezónu. Vakcíny proti chřipce ní aplikaci nejsou schváleny pro děti < 18 let věku.

í dětí proti chřipce je doporučen následující počet dávek vakcíny:

od věku 6 měsíců do 18 let, které již bylo někdy v minulosti očkováno proti chřipce po s vysokou pravděpodobností chřipkou prodělalo, dostane pouze 1 dávku vakcíny.

- Dítě mladší 9 let, které nenavštěvovalo kolektivní předškolní nebo školní zařízení a nemá objektivní anamnestické údaje o prodělané chřipce v minulosti, dostane 2 dávky vakcíny.
- Dítě mladší 9 let, které má jakékoliv rizikové faktory predisponující k závažnějšímu průběhu chřipky a nebylo v minulosti očkováno, dostane vždy 2 dávky vakcíny bez ohledu na anamnestické údaje o prodělané chřipce.

Při aplikaci dvou dávek je nejmenší možný rozestup mezi dávkami 4 týdny. Velikost dávky je stanovena podle jednotlivého typu vakcíny dle SPC (0.25 nebo 0.5 ml).

Závěr

- Vakcinace proti chřipce je vhodnou prevencí v celé populaci
- Dosud bohužel téměř nevyužívána
- Epidemie ještě nezačala, očkování je stále možné
- Od 1.1. 2018 došlo k rozšíření osob s úhradou očkování proti chřipce, ale i pneumokokům

Děkuji za pozornost

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ
SPOLEČNOST ČLS JEP

roman.chlibek@unob.cz

www.vakcinace.eu